

ESTILS

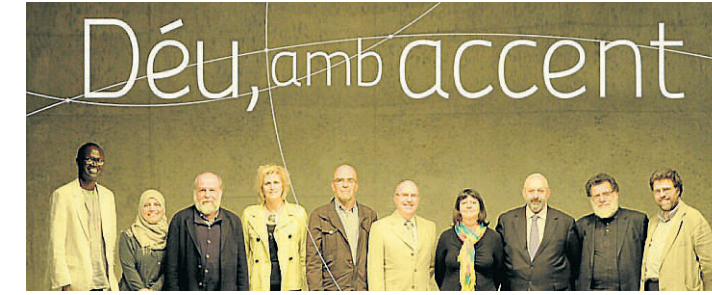
Meditacions sobre la mort (i la vida)

El llibre *Cinc meditacions sobre la mort* (altrament dit *sobre la vida*), de François Cheng (publicat per *L'art de la memòria* amb traducció de Glòria Roset) va néixer a partir de diàlegs amb els amics de l'autor per transmetre un discurs humil i audaç alhora. Cheng no es mostra ni dogmàtic ni

missatger del més enllà, sinó que prefereix anar a la recerca del concepte de vida oberta. Una visió que consisteix en un moviment ascendent que inverteix la nostra percepció de l'existència humana, i ens convida a mirar la vida a la llum de la nostra pròpia mort.

El documental i els seus protagonistes

"Déu, amb accent" és un documental emès per TV3 i que ens aproxima a la convivència de diverses religions a Catalunya. El proper dimecres 15, a les 18h, la projecció d'aquest treball s'acompanyarà del col·loqui amb els seus protagonistes a la seu de l'Oficina d'Affers Religiosos (c/ Comerç, 44, Barcelona).

La cita de la setmana

"Una persona es mostra un instant com en una fotografia però amb més claredat i, al fons, una cosa que és més gran que la seva ombra."

Tomas Tranströmer

La poesia carnal i espiritual de Lêdo Ivo

Poesia d'escates i àngels, sense marcar diferències entre tot allò que som, esventant el marc mental a base d'al·lusions i d'activar tots els sentits, oferint un espai on trobar-nos

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

El poeta, tot poeta, diu que no hauriem de parlar d'inspiració, sinó d'expiració... O d'una suma equilibrada entre fora i dins, perquè sorgeixi l'expressió sincera del que som, sense opacitat. Que la llum interior es confongui amb la llum exterior, sabent ja que no hi ha dues llums, sempre és la mateixa. De la plasmació d'aquestes visites a un mateix des d'un mateix, esculpides amb paraules, en diem poesia. I quan el poeta s'aboca al full, escolta també la petició d'aquest paper en blanc, que li diu: "Només vull el teu silenci i la teva absència... En aquest món immund sóc l'espai pur / el portal de la claredat més alta." Això és el que li confessa l'espai de treball a Lêdo Ivo. Us imagineu la tensió? La responsabilitat davant d'una petició així? I en aquell moment Ivo acarona el pa-

per, agafa la ploma, i respon: "És el meu cos el que escriu els poemes / la meva ànima és una sucursal de la mà / les paraules em busquen en el silenci / les paraules són estels que reclamen / un paper blanc: cel, constel·lació." I davant d'aquesta constatació, tot s'alleugera, tot es col·loca en un lloc destacat, únic i valorat. I ho aconsegueix amb un subtil moviment anhelat per tot treball interior que defuig dels marges, que ja ha oblidat la carcassa, allò que li han dit que era per allò que en realitat és: "Sóc sempre allò que està més enllà de mi... / sóc tot allò que viu més enllà de mi." Així ho escriu en el cos i l'ànima de Lêdo Ivo, un dels poetes brasilers més importants del segle XX.

Una mirada plena

Nascut a Maceió, a l'estat d'Alagoas, al nord del país, l'any 1924 i mort durant un viatge per Sevilla el 2012, Ivo sap que la poesia casa malament amb paraules com "important" o "brasiler", tot i que són definicions

que sempre l'han acompanyat. El sentir poètic permanent amb el que ha passejat pel món el nostre Lêdo, però, l'ha fet conscient de la futilitat d'etiquetes convencionals i ens ha regalat la seva mirada oberta, lluny de termes que esdevenen llosa, cadena: "De tant ser jo mateix, he esdevingut res. / Em vaig perdre per la boirina dels pronoms / i vaig acabar per ser ningú, sense un nom / i sense un rostre, sense lletra i sense l'estrella / que era el primer signe de la nit / a l'espigó del moll al qual vaig arribar / guiat per la sal de la marea / i l'olor matiner del peix." Poeta preuat i estimat en tot l'àmbit llatinoamericà, la majoria dels poemes ara citats els trobem, en versió original, acompanyada per la corresponent traducció al castellà de Martín López-Vega, al llibre *Rumor nocturno* (a l'editorial hispano-mexicana Vaso Roto, que també ha publicat altres llibres de l'autor). Li diem poesia espiritual i carnal per dir-li d'alguna manera, fent mostra de que remenar pels baguls del convencionalisme no és gaire apropiat quan volem parlar de l'art de la paraula. Carnal i espiritual perquè Ivo, com hem vist, utilitza la mà de l'ànima. Tot ell és paisatge, en especial el paisatge d'un tròpic mariner, fet d'oceà i manglars, de fang i pluja, sensual i dur (el cos nu de l'amant, el port oliós, el vaixell rovellat, l'olor de peix i un petal reposant damunt la taula...).

Paisatge sense dintre ni fora

Un clima, una terra, una vida que repren a cada moment tot el que veu per filtrar-ho i reconèixer l'entorn: "La meva pàtria és la terra tova i en-

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
Teresa d'Àvila,
patrona de
l'autorealització

ganxifosa on vaig néixer / i el vent que bufa a Maceió. / Són els crancs que corren pel fang dels manglars / i l'oceà amb les aigües del qual encara em mulló els peus quan somio. / La meva pàtria són els ratpenats penjant del sostre de fusta de les esglésies corcades / els bojos que ballen al capvespre en els hospicis arran de mar / i el cel corbat per les constel·lacions... / La meva pàtria és la mà del captaire al matí radiant." I en aquest paisatge, en la plena quotidianitat, una mirada més enllà, una presència intangible que necessita manifestar-se: "Qui és Déu no és Qui, ni Què, ni Quan. / Viu ocult en el bosc, com l'esquirol, / Déu no es Això o Allò. Déu és la llei / de la marea que avança per la restinga. / Entre aigua i terra avança, i a la llacuna / busco a Déu, l'ombra persistent / d'una llum apagada de cop / a la casa construïda sobre la duna... I Déu és Déu: xafogor i sorra i vol, / i en el món buit el mar ressona. / retruc festiu d'un tambor tardà." La teologia esdevé ona, ploma

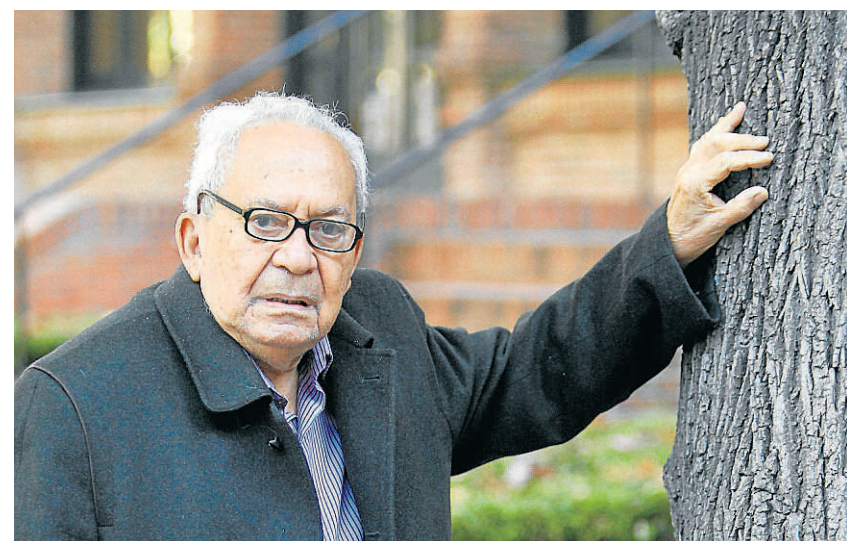
Versos

El seu sentir poètic el va fer conscient de la futilitat d'etiquetes convencionals

d'ocell surant al bassal, ràfega de vent o tempesta, sense necessitat d'un discurs compacte, teòric.

D'això ens serveix la poesia, per això ens acostem a Ivo i a poetes com ell, que ens acompanyen el misteri: "Si Déu no existeix és només perquè Déu existeix, / amagat en sí mateix, com la pluja torrencial / que amenaça amb esclatar sobre la selva / on els homes i els bitxos tenen el mateix destí / de la fusta arrossegada pel corrent. / I Déu existeix i no existeix. En el cel de Manaus / els núvols són nòmades com els somnis. / Tribus d'aigua, ramats d'aire! Els vaixells festius / ancoren musicals a la Platja dels Gossos. / I Déu és allò que passa, el peix recargolat / que surt i torna a l'aigua fosca del riu." "Despert o somiant, segueixo endavant / reconec a Déu i a ningú més. / Obro cada dia un porticó diferent / i sóc sempre Quan / i el meu nom és Qui." La visió d'Ivo ens ajuda a entrar en una sensibilitat de la que no voldrem sortir.

Una poesia d'escates i àngels, sense marcar grans diferències ni categories entre tot allò que som, esventant el marc mental a base d'al·lusions i d'activar tots els sentits. Oferint un espai on trobar-nos: "En tinc prou amb una claror / sobre un barranc, / un quinquè trèmul dins d'una barraca, / per sentir-me lligat a la resta d'homes. / I no demano res més."

El poeta i narrador brasiler Lêdo Ivo, en una visita a Madrid el 2011, un any abans de morir. FERNANDO ALVARADO / EFE